

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

In șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

Crima

In cartea vieții publice românești s-a scris
o nouă pagină cutremurătoare.

Primul ministru al țării, Armand Călinescu, a fost asasinat mișelește, Joi la amiază. Șase fanatici din frânturile toastei gârzi de fier i-au ciuruit trupul cu gloanțe, doborând cădături și pe ofițerul de poliție care-l însoțea.

Sufletul țării întregi stă înflorat în fața tragediei. Deosebit de dureroasă în latura umană, ea ne îngrijorează și ne înspăimântă ca fenomen al vieții publice românești.

Armand Călinescu a fost un exemplar de elită al neamului. Nimeni, prieten ori adversar politic, nu i va putea contesta calitățile excepționale de care a dat dovadă la cârma statului. A fost inteligent și hotărât; a știut ce vrea și a lucrat repede; plin de înțelegere pentru toate problemele mari ale țării ca și pentru necazurile individuale, el a lucrat cu prudență dar și cu energie excepțională. — La abia 46 ani, în plină desfășurare a talentelor și puterii sale de muncă, această energie este doborâtă în chip idiot.

De ce? Din răzbunare, de marcă politică. Prin aceasta, crima capătă o semnificație mult mai adâncă decât a unei simple fapte bestiale. Legată în întreaga serie care i-a premers, ea ni-se înfățișează ca un element nou și abominabil care și-a făcut intrarea în viața publică românească.

Respingem cu ultima indignare această metodă degradantă și barbară, care n'are nimic comun cu sufletul blând și cu mintea chibzuită a Românilor. — Acuma mai ales, în aceste zile de negre îngrijorări, când viitorul ne apasă cu amenințările lui grele, când părinții și frații noștri stau zi și noapte cu arma în mână la paza granițelor, suprema datorie românească este munca și jertfa pentru țară. Ordinea, liniștea, solidaritatea, sunt inexorabile porunci ale vieții naționale. Oricine se abate din drumul acestui imperativ superior, este, cu sau fără voia lui, trădător de neam.

Trădarea și crima e marfă de import, străină de sufletul românesc. Să ne rugăm lui Dumnezeu și să muncim din răspuțeri, fiecare în cercul său de influență, pentru marea limpezire și marea înălțare sufletească de care avem nevoie în aceste zile de încercare. Să înțeleagă toți greutatea ceasului și să se desmetească. Sângele românesc e scump. Fiecare energie, fiecare braț, fiecare cap gânditor ne este necesar. Toate energiile creatoare au câmp de valdătare imens în ogorul vieții românești. Să nu ne risipim puterile în lupte fratricide, făcând jocul dușmanilor. Să lăsăm orice gând de mânie și de răzbunare. Frățește și creștinește să stăm alături în slujba neamului, care ne poate cere, în fiecare clipă, jertfa supremă!

In slujba Domnului

Reflexii și îndemnuri rostite în catedrala Blajului la solemnitatea
completării capitolului mitropolitan

de Dr. ALEXANDRU NICOLESCU

Arhiepiscop și Mitropolit

„Dumnezeu este aci pe pământ cea mai populară dintre ființe”, zice Lacordaire. „Săracul îl chiamă, muribundul îl invocă, celul fărădelege îl e frică de el, omul de bine îl binecuvântă și regii îi dau coroanele să li le poarte, armatele îl așează în fruntea batalioanelor, victoria îl mulțumește, înfrângerea caută la el ajutor, popoarele se înarmează cu el împotriva tiranilor; nu există vreun loc, vreun templu, vreun prilej, sentiment, unde Dumnezeu să nu apară și să nu fie numit. Iubirea însăși, atât de sigură de farmecul ei, încrezătoare în numirea-i proprie, nu cutează să se lipsească de el și vine să ceară la picioarele altarelor întărirea promisiunilor pe care le-a jurat de atâtea ori”.

Acestui Dumnezeu îi slujesc toate, cele văzute și cele nevăzute, ființele fără suflare și cu suflarea vieții.

Cele fără suflare: „Celce faci crainici ai Tăi vânturile și slujitori Ție flăcările focului”. (Ps. 103, 5).

Ființele insufletește: „Strigați lui Dumnezeu tot pământul, slujiiți Domnului întru veselie”. (Ps. 99, 1). „Lăudați pe Domnul de pe pământ flărele și toate dobitoacele ce se târăsc și paserile cele sburătoare, împărații pământului și toate popoarele, boierii și toți judecătorii pământului, junii și fecioarele, bătrânii cu cei mai tineri să laude numele Domnului: Că s'a înălțat numele lui singur”. (Ps. 148). Firește, înainte de toate oamenii, cum ne lasă a înțelege psalmul de mai sus. Doar omului i se spune expres: „Teme-te de Dumnezeu și poruncile lui le păzește, că aceasta este tot omul” (Eclesiast 12, 13). Nu e mirare, căci omul știe prea bine, că: „Celea bune și cele rele, viața și moartea, sărăcia și avuția dela Domnul sunt”. (Înțelepciunea lui Sirah 11, 23). Cum nu i-ar servi deci, și nu i-ar aduce, servindu L, jertfă de laudă?

Îi slujesc Domnului până și îngerii cerului. Nu înzadar se spune: „Inchinați-vă Lui toți îngerii Lui”. (Psalm 96, 8). Au nu ei cântă mereu în ceruri, acoperindu-și fețele cu aripile înaltea Majestății Domnului: „Sfânt, sfânt sfânt e Domnul Savaot, plin e cerul și pământul de mărirea Lui, Osana întru cele de sus”? (Isaia 6, 3).

Așa este fără îndoială. Toate îi slujesc Lui, și i se închină și-L laudă. Ci cutez să spun, că-i servesc Domnului și audatoria să-i servească și să-L laude în chip special cel ce aparțin unei anume clase de ființe, formând o categorie aparte, o anume castă în ierarhia

valorilor divine, adică clericii, cei chemați în soarta Domnului; de sigur în măsura și după treapta ierarhică pe care o ocupă în miliția sfântă.

Doar, clericii cei unși prin harul Domnului, ca oarecând Aaron, aceștia trebuie să se consume în slujba Domnului, în serviciul sfânt, executând vrierile și poruncile Domnului cu scrupulozitate desăvârșită, și îngrijindu-se ca toți fiii lui Dumnezeu de pe pământ să le păstreze și execute întocmai. Oh, da! Preoții Domnului sunt, într'un înțeles cu mult mai înalt și mai nobil, crainici ai Domnului și slujitorii celui Preaînalt.

Despre preot se spune: „Că buzele preotului vor păzi știința și legea vor cerca din rostul lui, că îngerul Domnului atotfăcătorului este” (Malachia 2, 7). Despre ei iarăși: „Preoții tăi Doamne se vor îmbrăca întru dreptate și cuvioșii tăi se vor bucura”. (Ps. 131, 9). Adecă, sunt oglinda în care se oglindesc toți cuvioșii întru realizarea programului integral al dreptății, al ansamblului virtuților. Lor le spune Domnul prin graiul lui Malachia: „De nu veți asculta și de nu veți pune întru inimile voastre ca să dați mărire numelui meu, zice Domnul atotfăcătorului, voi trimite peste voi blestem și voi blestema binecuvântarea voastră și o voi blestema pe ea și voi risipi binecuvântarea voastră și nu va fi întru voi, că voi nu puneți întru inima voastră”. (Mal. 4, 2, 12). Da, pentru că: „Voi preoții Domnului vă veți chema, slujitorii Dumnezeului vostru se va zice vouă”. (Isaia 31, 6), deci datorii sunteți în mod deosebit a da mărire numelui meu.

Vă incumbă datoria să aduceți mai ales voi, preoților, laude și jertfe Domnului și să fiți executorii mandatelor divine, întrucât prin voi se realizează profeticele cuvinte ale lui Malachia (1, 11): „Că dela răsăritul soarelui până la apus, numele meu s'a preamărit întru neamuri și în tot locul tămâie se aduce numelui meu și jertfă curată, că mare e numele meu întru neamuri, zice Domnul atotstăpânitorul”.

Venerabili Frați, Iubiți fii, Mi se pare că nu puteam să nu pomenesc acestea îndatoriri sfinte ce incumbă preoților față de Dumnezeuul mării, mai ales cu un prilej atât de festiv ca acesta al zilei de astăzi, al promovării în statură a venerabililor frați canonici ai Capitolului mitropolitan din Blaj și al completării scaunului rămas vacant prin promoțiunea graduală a acestora. Toți frații canonici sunt doar preoți

ai celui Preainalt, cari slujesc și trebuie să slujească Domnului, întru frică și cutremur și-l aduc acestuia continuă jertfă și laudă. Și prin jertfa lor, adusă la altarul Domnului, prin jertfa curată, reînnoirea jertfei de pe cruce, numele mărit al Domnului întru neamuri se preamărește și se proslăvește. Și precum îngerii în ceruri și arhanghelii și heruvimii și serafimii și stăpânii și puterile și tărilor neîncetat rostesc: „Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot, plin e cerul și pământul de pe mărirea lui”, tot astfel și imaginea de pământ a îngerilor din ceruri: capitularii — de aceea se deosebesc doară și ei și se diferențiază între sine prin trepte și grade ierarhice, — trebuie să stea deapaururi în preajma tronului măririi Domnului de pe pământ, în preajma altarului și să devină ecoul viu al cântării sublime în ceruri Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot...

Toți deci pentru unul și unul pentru toți, iubii frați și filii, nizuți-vă a câștiga trofee cât mai multe în miliția sfântă a Domnului, dela care se așteaptă, mai ales în zilele noastre tulburi, cari nu știm ce ascund în cutele lor tainice pentru neamul și biserica noastră, să-și reculeagă toate puterile și să dea maximum de randament. Vouă tuturor, Venerabili frați, Vă recomand în chip special, să primiți stălele voastre ca un fel de „*curule ebur*”, scaune curule de senatori romani, cari erau, precum bine știți, plini de gravitatea derivată din simțul răspunderii înaltei lor deregătorii. Nu sunteți și voi senatul Bisericii noastre, chemați să dirigiți și îndreptați împreună cu mine înaltele interese și afaceri ale Bisericii Domnului?...

Și acum să dăm laudă, Venerabili frați și iubii filii, Domnului pentru toată darea cea bună și tot darul desăvârșit ce dela El coboară, Părintele luminilor. Lui i se cuvine închinăciune și Lui mărire în vecii vecilor Amin!

Completarea Capitlului mitropolitan. Dămineca trecută a avut loc în catedrala din Blaj, în cadrele unei sf. liturghii arhieresti, instalarea p. *Iuliu Maior*, nou alesul canonic mitropolitan. Cu acest prilej I. P. S. p. *Mitropolit Alexandru* a rostit o magistrală cu-

vântare ocazională, pe care gazeta noastră o aduce, aproape în întregime, la loc de frunte, în numărul său de azi și căreia i-a răspuns noul canonic prebendat (p. *Ion Moldovan* fiind promovată, în urma noii instalări, la stăutul de canonic penitențiar, iar p. *Aug. Folea* la cel de canonic referendar).

Cetitorii noștri îl cunosc bine pe p. *Iuliu Maior* nu numai din recensile numeroaselor lucrări ale Sf. Sale, ci și din dările de seamă despre râvna-l apostolică întru vestirea cuvântului mântuirii pe calea misiunilor populare, din respectabila parte ce a avut-o, de 16 ani de zile, în scoaterea Calendarului „Unirii Poporului” și mai ales din neobosita-l osârdie în scrisul la „Unirea Poporului” ca redactor și, dela moartea lui *Alex-Lupeanu-Melin*, ca director, care face însă în același timp, alături de pușniil cari îl ajută, și pe corectorul și pe scriitorul de mărunțisuri ziaristice.

Om al muncii fără preget încă din tinerețe, Sf. Sa a fost elev și student distins la Reghin (aci s'a născut la 1886 din venerabilă familie de dascăl), Tg. Mureș, Blaj și Budapesta. Și cum nici năravul bun, dacă-i din fire, n'are lecuire, *Iuliu Maior*, profesorul de școală normală, apoi de liceu, și în urmă director al liceului comercial, a rămas același bărbat conștiințios și muncitor, lucrând totdeauna după cea mai bună a sa conștiință, rezultatul așteptându-l dela Dumnezeu. Tot așa a fost în toate încredințările de natură ecleziastică. Și sigur că așa va fi și în noua-l demnitate la care l-a ridicat o activitate intensă națională, culturală și bisericăscă de mai bine de trei decenii. — Întru mulți ani!

Candela

Precizări și îndrumări din ultima pastorală a Preasfințitului

Ioan Bălan

Candela este un lucru de origine orientală, și cu cât te duci mai spre răsărit, cu atât găsești în biserici mai multe candelă, și

tot mai bine îngrijite. Ele luminează biserică și aduc cinste Sfintei Cumințăturii, ori cutăre sfânt. Se apropie luna lui lui Octomvrie. Cititor rubricile *Minutul dela Blaj*, tipărit în 1916 la pagina 182, vom afla, că la sfârșitul utreniei din ziua marelui Martir Dimitrie „se face și ungere din candela Sfântului”. Astfel de rubrici mai găsim și la alți sfinți. Chiar în casele mirenilor, în vechiul regat, găsim multe candelă, îngrijite cu o deosebită devoțiune.

Bisericile orientale, cari au norocul să fi ale călugărilor cunoscători și păstrători ale vechilor și bunelor rânduleli bisericăști, sunt într'adevăr împodobite cu candelă foarte frumoase, cari ard neconținut, ziua și noaptea. Dar cum aceștia sunt pușni și rari de tot, așa s'a împușinat și candelă; și rari sunt acele candelă, cari sunt întreținute cum cere prezența reală a Domnului Isus Hristos.

Privitor la candela, *Conciliul nostru provincial al III-lea* are următoarea dispoziție: „Înaintea iconostasului, respective a ușei împărătești, se va pune candela cu ulei sau focal sacru” (Titlul III, cap. II, p. 114).

Înțelesul acestei dispoziții e limpede. Aici e vorba de o poruncă categorică: „se va pune”; deci nu e vorba de un sfat, lăsat la discreția parohului ori preotului bisericii, respective, al capelei. În fiecare biserică ori capelă, în care se păstrează Sfânta Cumințătură, fără doar și poate, trebuie să fie și candela. În privința aceasta cred, că nu este nici o abateră: n'avem nici o biserică și nici o capelă, din care să lipsească această candela.

Locul ei este „înaintea iconostasului, respective a ușei împărătești”. — Dar se va găsi cineva, care să caute nod în papură, și va face obiecțiunea: „Și dacă biserica, ori mai ales capela, nu va avea iconostas, deci nici ușă împărătească?” Acesta nu-i trebuie răspuns; doar el știe că nu în cinstea iconostasului, ori a ușei împărătești se rândulește candela. Înțelegându-l și capitol al *Conciliului provincial* III, treilea, se impune și iconostasul: „Din presbiteriu iarăși pe o treaptă să fie intrarea în sfântul altar, care de presbiteriu va fi des-

Foiața „Unirii”

Din lumea monahismului ortodox român

Ca trăitor atâția ani în mediul monastic ortodox din Vechiul Regat, fie-mi permis să fac o scurtă precizare. Deși în ansamblu luat, monahismul ortodox pare ceva învechit și fără viitor, totuși e o minune că monahismul român se menține și așa, în starea care este.

Dacă în Grecia, patria monahismului oriental de altădată, el nu mai are chemări sincere și alese; dacă în Bulgaria și în Serbia în mănăstiri n'au rămas astăzi decât niște păzitori de ziduri mai degrabă decât niște monahi cu zel, și dacă în Rusia țaristă el este distrus din rădăcină, în România vocațiile sincere nu lipsesc. Iar aceasta este o mare grație a lui Dumnezeu.

Am văzut suflete curate, foarte curate și cu intenții cuvioase, venind în mănăstirile din Vechiul Regat, cu totuși lepădate de sine și gata de jertfă. Ceeace m'a minunat mult, văzând într'asta suflarea Sfântului Duh suflând cu atâta tărie în straturile poporului deacolo care, deși aparține unei biserici desbinată, se învrednicește și astăzi, ca și ieri, de porniri așa de nobile. Dintre popoarele ortodoxe de astăzi numai Românii dau un procent suficient de chemări călugărești. Căre lucru înseamnă mult.

Pornind dela această constatare fericită, vom putea privi ansamblul problemelor religioase române ortodoxe cu mai mult optimism.

Călugărismul fiind o viață de jertfă, e prin acest fapt sincer și deslegat de interesele pământești. El trezindu-se într-o zi din letargia în care e cufundat, văzând înșelăciunea schismei în care a fost aruncată Biserica Răsăriteană pe vremea unui Kerularie, nu va avea nici un interes să rămână în schismă și pentru mai departe. El va deștepta lumea românească spre o viață nouă și rodnică. E deajuns să se deștepte toți acești monahi și să vadă limpede, și atunci suntem siguri că împreună cu ei întreg poporul nu va mai tolera minciuna și înșelăciunea să le distrugă idealul lor sfânt.

Până acum *selul monahilor ortodocși români* se reține numai la contemplație, rugăciune și mortificație individuală. Prin post și rugăciune unii din ei ajung la oarecăr grad de sfințenie și cuvioșie. Așa am văzut monahi români schimbați în frumoase exemple de curăție și bunătate în Muntele Athos. Voi pomeni numai de un *Gherasim Sfercha*, supra-numit al doilea Avram, de *Ilarion Măreș*, bun și blând ca un prunc nevinovat, figuri de monahi perfecți, astăzi trecuți în lumea dreptilor. Nu voi uita nici de exemplarele, tot așa de respectabile, ale unor călugări din Neamț și din alte mănăstiri din Țară, cunoscuți de mîcimea mea în vremurile deja trecute. De un schimnic perfect cu *Anlim Chiril* din Neamț, care se împărțășea în fiecare sâmbătă și făcea

rugăciuni lungi de noapte, privegheri și slujbi, mortificându-și trupul ca pe un dușman. Tot așa voi pomeni un *Pahome*, sau un *Ardent*, duhovnic vestit și un *Calistru*, care a adormit în mireasmă de sfințenie, rostind frumoasa rugăciune scurtă și cuprinzătoare: *Doamne Isuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*. Voi pomeni de asemenea minunatul exemplu de pustnic care este, mi-se pare, încă în viață la Neamț, bătrânul *Iosif Crăciun*, care în simplitatea lui aproape neștiutor de carte, s'a ridicat prin har să înțeleagă tainele vieții ascetice până la cele mai înalte culturi. Fără să fi auzit dela cineva, fără a fi cetit vreun tratat de morală ascetică, acest pustnic își face zilnic examenul conștiinței sale ca trapistii și ca și cei mai buni călugări occidentali. În misticismul său pustnicul Iosif poate va zice că îngerul Domnului l-a învățat. Și nu va greși, căci nu duhul cel viclean a putut să-l învețe să mănuiască cu dibăcie, alături de metaniile sale bizantine, și meditația, și mai ales examenul conștiinței. Făcând aceasta, el este într-o regulă cu călugării cei mai buni din Apus. Diferă doar forma. Firește, pustnicul Iosif în reculegerea sa de om simplu, fost plutaș pe valea Bistriței, atunci când se aduce zilnic pe sine înaintea lui Dumnezeu nu întrebuințează cuvinte mari. El își zice de obicei: „Vezi ce ai zis; — Vezi ce ai făcut ticălosule; căine ce ești prostule, nătângule”, etc... Dar acestea au efectul să-i prefacă sufletul ca și lungile meditații ale călugărilor ieziuiți, de exemplu.

apărut prin iconostas" (p. 108). Lipsa iconostasului se poate explica deci numai acolo, unde oamenii n'au putut să-și strângă încă banii necesari, ori unde slujește un preot nepăsător de rândurilele bisericești.

Că în cinstea Sfintei Cuminecături se pune candela, și nu de dragul ușei împărătești, se poate vedea acest lucru în bisericile de rit latin, unde, fiind mai multe altare, candela arde în fața tabernacolului cu altarul, care are Sfânta Cuminecătură.

În bisericile orientale, locul cel mai potrivit al candelă este înaintea ușei împărătești, căci toată lumea, care intră în casa Domnului, locul acesta îl vede mai întâiu. Candela arzândă e dovadă că Domnul Hristos este într'adevăr de față în această biserică, și-și aprinde locul dragostei în suflet, ca să-l dai Domnului cinstea cuvenită. Foarte înțelept e ales acest loc, pe care preoții n'au voie să-l schimbe. În bisericile latine, în cari Sfânta Cuminecătură nu se păstrează pe altarul principal, nu arareori vezi credincioși, cari se duc și se roagă la statua cutărui sfânt, și ies din biserică fără să fi dat măcar o mică salutare Fiului lui Dumnezeu întrupat.

În ce privește *materia de pus în candelă*, Conciliul amintit vorbește numai de ulei, fără să specifice ce fel de ulei, din moment ce sunt atâtea și atâtea feluri de ulei. Un lucru, pe care-l știe toată lumea, și-l practică foarte bine nu mai trebuie legiferat. Cu toate că la noi nu cresc măslinii, în schimb avem atâtea alte feluri de ulei, producție internă, chiar de a noastră, nici celui mai simplu țaran nu i-a trecut prin minte vreodată să ducă la biserică ulei de rapiță, de floarea soarelui, de in, de cânepă, ori de bostani. Toată lumea știe, că în candelă se pune ulei de măsline.

Sunt însă locuri și timpuri, când uleiul de măsline poate să lipsească. Ori, și dacă nu lipsește de tot, este puțin, și este așa de scump, încât bisericile sărace nu și-l pot procura. Ce s-a făcut în astfel de cazuri?

[...] Despre materia ce trebuie, respective se poate folosi în candelă, vorbește canonul 1271 al *Codicele de drept canonic*

latin. Acesta poruncește mai întâiu untdelemnul de măsline, ori ceara de albine. Dacă nu se poate avea însă untdelemnul numit, după înțeleapta chibzuință a Ordinărilor se poate folosi altfel de ulei, însă, pe cât se poate, vegetal. Așa vorbește canonul.

Ceara de albine, în orașele mari, se găsește toplită și silită în niște păhărele, cari, în ziua morților, se pun de veghe la morminte. Referitor la această ceară, Sacra Congregațiune a riturilor, care tractează și ordonează la Roma chestiunile liturgice, la 23 Februarie 1916, deci în vremea cea mai crâncenă a războiului mondial, ținând seama de sărăcia generală, a permis ca această ceară să poată fi amestecată cu ceva (Vezi *Acta Apostolicae Sedis*, anul 1916, p. 72). Tot atunci, aceeași Congregație spune, că în ultimul loc se poate întrebuița în candelă și lumina electrică.

Lipsind deci, ori fiind prea scump, uleiul de măsline, se poate întrebuița mai întâiu uleiul vegetal din sămburi (de bostan, dovleac ori iudău), din floarea soarelui, din sămânță de de in, de rapiță, ori de cânepă. Lipsind și acestea, care caz în dieceza noastră nu se prea poate da, se poate întrebuița chiar petrolul. Cum acesta se găsește la noi destul, lumina electrică, pusă de Congregația Riturilor în ultimul loc, nu e voie să se folosească.

Prezentată fiind această deciziune a Congregației Riturilor răposatului Papă Benedict al XV-lea spre aprobare, acesta a dat ordin să se publice hotărârea, lăsând însă toată chestiunea la buna chibzuință a Ordinărilor.

Pentru a înțelege mai bine circumstanțele prevăzute în decizia de mai sus, trebuie să citim și decizia aceleiași Congregații dela 24 Iunie 1914, deci din vreme de pace, când a oprit să se folosească lumina electrică în candelă (Vezi Wermeersch—Creusen, *Epitome Iuris canonici*, tom. II, ed. IV, Mechliniae 1930, p. 369, no. 506). În vremea războiului, s'a introdus electricitatea și în unele biserici și capele din Roma. Când în anul 1932, Sfântul Părinte Pius al XI-lea a ordonat vizita apostolică pentru dieceza de Roma, dintr'odată a dispărut electricitatea din toate candelăle bisericilor și ca-

pelele din Roma. Servească aceasta de învățătură pentru unii Frați, cari sunt totdeauna gata să lea dela latini tot ce e spre tihneala și comoditatea lor; nu leau însă dela ei ceea ce constituie forța bisericii catolice: celibatul și rugăciunea zilnică a întregului Orogleriu. Adevărat, că astăzi aprinderea candelă și ținerea ei încontinuu de veghe e mai grea, căci fitilele sunt neasemănat mai slabe. Însă, după cum am înaintat în altă lucruri de ale industriei, dacă aceste fitile s'ar căuta mai mult, am putea avea și noi fitile mai bune, cari să țină candelă aprinsă mai multe zile.

Dar poate chiar această lipsă a fitilelor mai bune, cari să țină cu săptămâna, e un prilej bun, ca femele cu frica lui Dumnezeu să se organizeze pentru a sluji Domnului Isus, la fel cum slujeau Domnului, prin orașe și prin sate, din avuțiile lor, Maria Magdalena, Ioana, femeia lui Huza, și altele multe (Luca 8, 3). În acest scop pregătesc o circulară către popor.

[† Card. Angelo M. Dolci.] Biserica

română unită, și întreg neamul nostru, prin moartea celui ce a fost *Angelo Card. M. Dolci*, a fost lipsit de un prieten sincer și devotat. Atât de cunoscutul purpurat roman s'a stins din viață în 13 Septemv. c., la Civitella d'Angliano, târgușorul nașterii sale (12 Iulie 1867).

Vlăstar al familiei conților de Monte-marte și patrician de Orvieto, tânărul Angelo a făcut studii strălucite de teologie, drept și diplomație, la Roma (Academia del Nobili Ecclesiastici și Apollinare). Dovedindu-se excepțional de înzestrat, la zece ani după ce-l hirotonit de preot e consacrat episcop de Gubbio (1900), pentru ca după alți șase ani să fie promovat arhiepiscop de Nazianz și numit de Delegat Apostolic în Bolivia, Peru și Ecuador. Achitându-se și aci peste așteptări de însărcinarea ce-i fusese încredințată, revine în Italia și ocupă scaunul de arhiepiscop de Amalfi. Dar nu peste mult e trimis în Constantinopol ca Delegat apostolic, în care calitate se impune tuturor cu bunătatea și abilitatea sa rară.

Acți petrece cumplitul răstimp al războ-

Nu voi tăcea nici de evlaviosul și mult devotatul Maicei Preacurate care este bătrânul călugăr din Neamț și monahul *Gherasim*, cel cu grijă de sf. Icoană făcătoare de minuni de acolo, care într'atâta impresionează prin nevinoșia sa și prin dragostea lui de Prea-Sfânta Fecioară, încât nu poate să fie alta decât că darul lui Dumnezeu este în el. Tot așa voi pomeni de răbdătorul și taincului cuvios *Iov* dela farmacia mănăstirii, și alții. Voi aminti și din alte mănăstiri, de la Ciolani — de exemplu — dintre călugării buni de altădată pe un *Eftime Obrocea*, pe un *Castan*, duhovnicesc și plin de sfințenie, astăzi deja în lumea dreptilor. Exemplele acestea, din voia lui Dumnezeu, nu lipsesc nici din Mănăstirile de Maice. E adevărat că sunt puține, dar întrucât există, nu se poate vorbi chiar de o decadență complectă a zelului spre mântuire.

În ce privește *zelul misionar și apostolic*, încă nu e cu totul absent în călugărismul ortodox român. Cei mai buni combatanți contra sectelor protestante ca adventism, baptism, ș. a. au fost și sunt tot călugării trimiși în parohiile contaminate. Nu voi aminti decât de Arhimandritul *Mina Prodan* din Neamț, care prin zelul său apostolic a reușit să povățuiască la ortodocșii o comunitate întregă trecută la adventiști, lângă Iași. Tot el a întors la ascultarea față de Biserică pe credincioșii vechiului calendar din comuna Mesteacăn (jud. Neamț) acum câțiva ani. Era socotit ca cel mai bun misionar din Eparhie. În *apostolatul social*, e adevărat, monahul or-

todox nu se îndeamnă. El fuge de societate pentru că o știe plină de vișii și de păcate. De aceea el nu stăruie prin spitale, prin sanatorii, prin case de ocrotiri, unde trebuie întâi de toate să organizeze. Cu toate acestea nu trebuie să pierdem din vedere că monahii români ortodocși, în timpul războiului celui nou, s'au constituit în grupuri mari, venind în ajutorul Crucii Roșii ca infirmieri bine pregătiți, cari au fost văzuți până la posturile cele mai înaintate în tranșee printre răniți, dând mângăieri și legând răni. Asemenea au făcut și călugărițele din Vechiul Regat. Prin această faptă mult apreciată, călugărismul român și-a câștigat simpatia forurilor înalte.

Școala, care altădată era în mâinile călugărilor, se prezintă astăzi încă în mod insuficient: Un singur seminar, la *Cernica*, pentru toți călugării români, însă bine condus de un director bine ales și bine pregătit. Se dă o direcție tot mai spirituală și mai călugărească, ceiace dă nădejdi bune pentru viitor. Școli simple călugărești există în mai multe mănăstiri, ca la Căldărușani, Cocș, Noul Neamț, Cetățuia, etc. Școli practice și ateliere de artă bisericăască, sculptori, pictori, argintărie, legătorie, etc. se află în multe di mănăstirile ortodoxe. Tipografiile au mănăstirile Neamț și Cernica. La mănăstirile de Maice atelierelor de covoare, de țesături și de broderii se dezvoltă an cu an și se prevede că în special lucrul vestmintelor preoțești în viitor va fi o tlocodărie binecuvântată a maicelor. În mănăstirea Bistrița din

Râmnicul-Vâlcea există un seminar pentru monahii, condus de înseși maicele ca profesoare.

Așa fiind considerată starea monahismului ortodox român, cu toate lacunele lui, e încă viu și poate activă. Numărul tuturor monahilor ortodocși români ar putea fi luat la frumoasa cifră de șapte mii. Din care patru mii călugări și trei mii călugărițe.

Desigur că monahismul ortodox român, pus alături de monahismul catolic, se prezintă cu mult mai pe jos din toate punctele de vedere. Nimic de zis. Dar comparația nu trebuie luată ca semn de decadență totală. Dintr'o scânteie de foc aflat în cenușe se poate aprinde un foc mare. E nevoie de directori spirituali buni, de exemple vii de pietate și de abnegație. Din partea ierarhiei conducătoare e nevoie de multă prudență și blândețe în aplicarea regulilor și bunelor directive.

Cu acestea însă tot nu se va salva complect monahismul ortodox român din declin, dacă nu se va apropia tot mai mult și mai sincer de viața catolică, acolo unde suflă cu toată tăria darul Duhului Sfânt. Prin Unire, aceste șapte mii de călugări disidenți ar putea reprezenta șapte mii de călugări catolici, plini de zelul cel adevărat al sfințeniei și al mântuirii. Ce ar putea face bisericii Vechiului Regat acești ostași zeloși, fiind și ea împăcată cu scaunul Romei Vechi?!

Arhim. Teodosie Bonteanu

ului, alinând dureri fără număr și sărind într'a ajutorul năpăstuiților, fără să țină seamă de rasa, religia ori naționalitatea celui ce se afla în strâmtoare, primejdle ori mizerie. Armenii numesc pe trimisul Romei papale „Mântuitor al neamului lor”, iar patriarhul din Fanar îl salută ca pe „Ingerul Păzitor al credincioșilor săi”. Turcii respectau și ei acest reprezentat al Papii dela Roma și la inaugurarea impunătorului monument ridicat lui Benedict XV în fața catedralei catolice din Stambul, din danile tuturor neamurilor aflătoare în metropola otomană, a luat parte însuși fiul sultanului de atunci!

Pe Românii l-a cunoscut mai deaproape în Constantinopol ca prizonieri de războiu. I-a cunoscut, l-a îndrăgit și a făcut tot ce s'a putut omeneste în favorul lor. După războiu, Provedința divină a rânduit, prin Pius XI, s'ajungă Nunțiu Apostolic (1923) în țara întregită a Românilor. Ostenelile lui dela noi sunt cunoscute. Cel despre care Enver Pașa spunea că „nu i-se poate denega nimic” a isbit, între multe altele, să încheie și concordatul dintre România și Sf. Scaun, tăind astfel calea la multe frământări păgubitoare statului nostru. La demnitatea de Cardinal l-a ridicat în 1933 Pius XI. Ne-a rămas și în această calitate, până la capătul zilelor sale, prieten și binevoitor ca puținii alții în lume. — Veșnică pomenirea lui!

Știri mărunte

Complectarea guvernului. În locul atât de tragic dispărutului Armand Călinescu, M. Sa Regele a binevoit a numi președinte al Consiliului de miniștri pe d. general Gh. ARGHEȘANU. Ministru al afacerilor interne a fost desemnat d. GABRIEL MARINESCU, fost subsecretar al Poliției; iar d. gen. I. ILCUȘ, a luat conducerea Ministerului Apărării Naționale.

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri de directori la școlile secundare din Blaj: pâr. Gheorghe Faina, la Liceul Comercial de Băeți; Sr. Michaela Marlan, la Liceul teoretic de fete și Dna Virginia Puia, la Școala Normală de Fete. — Directoară a Internatului școlilor secundare de Fete a fost numită Sr. Norbertina, din Congregația noastră de Surori.

— Același a trecut pe d. Emil Nireșteanu dela Liceul Comercial de băeți la Liceul teoretic de băeți și a numit ca profesori suplینitori: a) la Liceul de băeți: Teodor Seiceanu (la istorie); Vasile Fernea (la filozofie); b) la Școala Normală de băeți: Traian Tulbure (pedagogie); c) Școala Normală de Fete: dș. Veturia Popa (l. română); d) Liceul Comercial de Băeți: Ioan Bleoca (geografie), numit totodată și conducător al internatului liceului respectiv; e) la Școala de Menaj: dș. Lucia Pantea (geografie și istorie); f) la Gimnaziul Industrial: Ioan Pavel (lăcătușerie) și Ion Dumitreanu (catedra II, partea științifică).

— Același a numit de secretare pe domnișoarele: Veturia Faina (la Școala Normală de Fete), Ludovica Motoc (Lic. Comercial de Fete) și Georgina Chinezu (Școala de Menaj), iar de pedagogi pe absolvenții de teologie: Nicolae Gherman și Alexandru Sechel la Internatul Vancian de băeți, iar pe Ion Cisteianu și Tiberiu Tăslănușu la Internatul Liceului Comercial de băeți. Ca impiegat actuar la Cancelaria Mitropolitană a fost numit Marian Bolan, absolvent de teologie.

În jugul Domnului. Vineri 8 Sept. c., de sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, într'un cadru sărbătoreț, a avut loc în [capela arhierilor dela Institutul Recunoștinței] depunerea

voturilor vremelnice a 11 surori și a voturilor perpetue a 3 surori din Congregația noastră de surori. Săvârșirea acestui act mareț a fost oficiată de către Exc. Sa Dr. Alex. Nicolescu, arhiep. și mitropolit, asistat fiind de pâr. canonic Ioan Moldovan, Superiorul Congr. de surori și preoții Dr. Leon Sârbu, Spiritualul surorilor, Alex. Oltean dela Adm. Centr. Capit. și Nic. Noaghiu din Rucăr. Ca diacon a slujit Dr. Ioan Vesa, secretar mitropolitan.

Sfințiri de biserici. Însoțit de pâr. canonic Dr. Gh. Vidican, prof. Dr. E. Lemér și alții. Preasf. Iuliu al Clujului a sosit Sâmbăta trecută, după amiază, în parohia Vânători-Cluj, săvârșind sfintele slujbe prescrise pentru sfințirea bisericii și încheindu-le a doua zi, cu sfântă liturghie arhierescă, în cadrele căreia Înaltul Ierarh a rostit o emoționantă cuvântare de învățătură și zidire sufletească. La bucuria credincioșilor păstoriți de pâr. Sabin G. Trușța au luat parte poporeni din parohiile Valea Drăganului, Hodișu, Morlaca, Filduri, Bologa, Poieni, Ciucea și din alte părți. — În 2—3 Sept. c., a fost sfințită biserica din Vârșolț de către Preasf. Valeriu Traian al Orăzii, asistat de pâr. I. Georgescu, canonic, A. Ghilea, protop., Valentin Coposu, admin. protop., Valentin Sima, preotul locului, și alții. La sfintele slujbe a luat parte și un grup de ofițeri de artilerie.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii II după Înălțarea Sfintei Cruci, va predica în catedrală pâr. Victor Pop, canonic mitropolitan.

— Pentru sesiunea de toamnă a examenului de bacalaureat s'au înscris la Blaj, 125 elevi și eleve. S'au prezentat 122 inși, dela următoarele licee: „Mihai Viteazul”, Alba-Iulia (30); „Timoțiu Cipariu”, Dumbrăveni (15); Liceul Romano-Catolic, Alba-Iulia (8); Liceul reformat „Bethlen”, Aiud (5); Liceul „Regele Ferdinand”, Turda (6); Liceul de Fete, Alba-Iulia (5); Liceul de Fete, Turda (1); Liceul de Fete, Blaj (4); Liceul „Sf. Vasile cel Mare”, Blaj (28). — Comisia examinatoare e compusă din dd. profesori: I. Opreanu, Cluj, președinte (geografie); Ana Teodorescu, Alba-Iulia (l. română); Valeriu Literat, Făgăraș (l. franceză); P. Voștinariu, Oradea (Științele naturale); P. Cherebeșiu, Dej (științele fizico-chimice); T. Megieșanu, Blaj (filozofie-drept); M. Demetrescu, Tg.-Mureș (istorie); Enea Zeflean, Alba-Iulia (l. latină); Ioan Mătieș, Blaj (matematici). — Secretar: V. Mărgineanu, Blaj.

Pelerinaje. De praznicul Nașterii Maicii Sfinte, în eparhia Lugojului, precum aflăm din „Sionul Românesc”, au avut loc pelerinajii la Radna, sub conducerea pâr. canonic V. Deciu, și la Racovița, cu pâr. prepozit Nic. Brinzeu în frunte. Pe teritoriul aceleiași eparhii s'a făcut de Schimbarea la Față și la mănăstirea Plosca, (jud. Hunedoara) un foarte isbit pelerinaj, condus de pâr. Iuliu Rașiu, protopopul Devei. În toate trei localitățile s'a spovedit și cuminecat multă lume. — La mănăstirea Lupșa din Munții Apuseni în fruntea pelerinilor, de Sântă Măria mică, a fost însuși Preasf. Iuliu de la Cluj, episcopul eparhiot, care a slujit în sobor de preoți, a cuminecat sute de credincioși și a rostit și cuvântul ocazional.

Mare bucurie sufletească a avut filia Atea (situată aproape de granița ungară) în ziua de 17 Septembrie c., când s'a slujit, prima sf. liturghie românească la noul altar instalat în sala de învățământ a școlii primare și binecuvântat de însuși Prea Sfințitul Dr. Alexandru Rusu, episcopul eparhiot. Acest altar a fost cu gust împodobit din dariile în bani și obiecte a celor abia 130 suflete greco-catolice din filie. Manifestării religioase și românești din această comună minoritară și cu români maghiarizați, i-a dat amploarea frumoasă procesiune, cu cruce și prapori, a credincioșilor din

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

parohia matre (Petea), în frunte cu păstorilor, pâr. Stefan Zetca. Au mai fost și credincioșii din filia — păstorită de același — Dorob. Primul altar românesc fie în Atea începutul unei perioade de progres sufleteș și de readucere la matcă a românilor maghiarizați!

Misiuni populare. În zilele de 7—11 Sept. c. s'au ținut sfinte misiuni populare în Pișcolț (eparhia Oradea). Cu vestirea cuvântului s'a ostenit pâr. Ion Gârleanu, ieromonah franciscan român unit. S'au înregistrat peste 900 mărturisiri și mai bine de 1200 cuminecări. Cu prilejul sfintelor misiuni s'a sfințit o troiță ridicată de un credincios la răscruce de drumuri și un steag marian, încheindu-se acest ales praznic sufleteș cu o impunătoare procesiune euharistică. — Tot de Nașterea Maicii Sfinte s'au ținut misiuni populare și în Mlaș (Arhidieceză), preot misionar fiind pâr. Dr. Sept. Todoran, prof. de teologie în Blaj. Mărturisiri și cuminecări: 650. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor pâr Teofi Hossu și Teodor Crișan, preoți locali și mai mulți frați [preoți din parohiile învecinate.

† Gheorghe Metea, student la Cluj, fiul preotului nostru Gavril Metea din Uioara de sus, s'a stins din viață la 16 Sept. c., în vârstă de 22 de ani. — Să-i fie somnul lin!

Mitropolia Română Unită — Blaj

Nr. 5963—1939

Catedre vacante

La Licenț comercial român unit de băeți din Blaj sunt vacante catedrele: Nr. 1 de l. Română și Nr. 3 de l. Germană.

Profesorii, cari doresc să ocupe ca suplینitori aceste catedre își vor înalța cererile însoțite de acte justificative (certificat de studii, certificate de serviciu și actul de botz) până în ziua de 30 Septembrie a. c. Consiliului Arhiepiscopesc din Blaj.

Blaj, din ședrița consistorială ținută la 12 Septembrie 1939.

Alexandru Nicolescu
Arhiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș

Direcțiunea Liceului teoretic de fete — Blaj —

No. 76—1939 40

Aviz școlar

În conformitate cu ordinul No. 5813—1939 al Preaveneratului Consistor, prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea postului de *caster-contabil la cele trei școli secundare de fete*, așezate în Institutul Recunoștinții.

Cererile se vor înalța Direcțiunii Liceului teoretic de fete până în seara zilei de 30 Septembrie, însoțite de actele următoare: Certificat de botz și de studii.

Remunerațiunea va fi de 2000 Lei lunar Blaj, la 22 Septembrie 1939.

Direcțiunea

Publicațiune

Subsecretariatul de Stat al Poliției, aduce la cunoștința publicului că este cu desăvârșire oprită orice manifestațiune sub orice formă, în sălile de cinematograf, la apariția pe ecran a diferitelor personalități din viața publică internațională.

SANCTIUNI:

Incetarea imediată a spectacolului în care scop directorii cinematografelor au primit ordinele Poliției.

PROCEDEU:

Când se produc asemenea manifestațiuni operatorul oprește filmul din Oficiu, se aprind luminile, Poliția invită publicul să părăsească sala, iar în caz de neexecutare, se va proceda la arestări.

Asemenea manifestațiuni sunt oprite în orice local public.